

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
*miljøvern*avdelingen

KARTLEGGING AV INTRODUSERTE PLANTEARTER I VÅTMARK LANGS TRONDHEIMSFJORDEN I NORD-TRØNDELAG

RAPPORT nr. 2- 2009

Foto: Torstein Myhre

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
*miljøvern*avdelingen

R A P P O R T

2- 2009

ISSN 0800-3432

TITTEL Kartlegging av introduserte plantearter i våtmark langs Trondheimsfjorden i Nord-Trøndelag	DATO: 2009-04-29
---	----------------------------

FORFATTER Torstein Myhre Anveig Nordtug Wist	ANT. SIDER: 13
---	--------------------------

Refereres som: Myhre, T. og Wist, A. N. 2009. Kartlegging av introduserte plantearter i våtmark langs Trondheimsfjorden i Nord-Trøndelag. Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvern

AVDELING/ENHET Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvern
--

EKSTRAKT

Ti verneområder i våtmark langs Trondheimsfjorden, på nordtrøndersk side, ble kartlagt med tanke på fremmede arter. Artene som ble undersøkt var lupinarter *Lupinus spp.*, rynkerose *Rosa rugosa*, tromsøpalme *Heracleum persicum*, kjempebjørnekjeks *H. mantegazzianum*, parkslirekne *Fallopia janonica*, kjempeslirekne *F. sachaliensis* og kjempespringfrø *Impatiens glandulifera*. Alle arter, bortsett fra tromsøpalme, kjempebjørnekjeks kjempeslirekne og sandlupiner ble funnet, mens rynkerose var den mest utbredte arten. Samtidig ble det funnet 16 andre fremmede arter.

S T I K K O R D

Verneområdet Våtmark Plantearter Introduserte arter Svartelista

Bakgrunn

Med Norges ratifisering av FNs konvensjon om biologisk mangfold (Rio-konvensjonen) følger også målet om å signifikant redusere tapet av biologisk mangfold innen 2010 (Count Down 2010). Norge har gått enda lenger og har satt seg som mål å stanse alt tap av biologisk mangfold innen 2010. Biologisk mangfold blir definert som diversitet på genetisk-, arts- og habitat/økosystemnivå (Secretariat of Convention on Biological Diversity 2006).

Tap av biologisk mangfold har økt de siste 50-årene, og utryddelsesrata er nå 1000 ganger høyere enn bakgrunnsrata. Bakgrunnsrata beskriver hvor mange arter en kan forvente at naturlig dør ut, uten menneskelig påvirkning. Fremmede problemarter nevnes som en av de største truslene mot biologisk mangfold (Secretariat of Convention on Biological Diversity 2006).

Som et resultat av økt fokus på fremmede arter har Artsdatabanken gitt ut ”Norsk Svarteliste 2007”, en økologisk risikovurdering av omtrent ti prosent av de introduserte artene som er registrert i Norge. I ”Svartelista” er fremmede arter definert som ”arter, underarter eller lavere takson som er utenfor sitt potensielle utbredningsområde og spredningspotensial, og inkluderer alle livsstadiene eller deler av individ som har potensial til å overleve og formere seg”.

I ”Svartelista” blir artene klassifisert i gruppene ukjent, lav og høy risiko, avhengig av påvirkningsgrad for det stedsegne biologiske mangfoldet, ”det naturlige mangfoldet”. I gruppa ukjent finner vi artene som vi ikke har nok informasjon om. Lav risiko vil si at de har ingen eller ingen vesentlig påvirkning av biologisk mangfold, mens de i høy-risikogruppa er arter som på en måte påvirker det stedsegne biologiske mangfoldet negativt (Gederaas m.fl. 2007).

Siden Fylkesmannen i Nord-Trøndelag nå skal kartlegge og etter hvert begynne å fjerne uønskede arter vil vi med denne rapporten vise hva som fra før er gjort av kartlegging i Nord-Trøndelag.

1. Innledning

Som et ledd i kartlegging og økt fokus på fremmede problemarter har Naturkontakten foretatt ei kartlegging i oppdrag fra Fylkesmannen i Nord-Trøndelag si Miljøvernnavdeling. Ti verneområder langs Trondheimsfjorden ble i perioden 26.06.2006-31.07.2006 undersøkt for status for introduserte plantearter. I første rekke ble det sjekket status til følgende arter: lupinarter *Lupinus spp*, rynkerose *Rosa rugosa*, kjempespringfrø *Impatiens glandulifera*, parkslirekne *Fallopia japonica*, kjempeslirekne *F. sachaliensis*, kjempebjørnekjeks *Heracleum mantegazzianum* og tromsøpalme *H. persicum*.

Alle disse artene går inn under gruppen høy-risikoarter i følge Norsk Svarteliste 2007. Disse artene vil ha negativ effekt på stedsegne arter. Størst skade kan de gjøre i verneområder, ved å fortrenge arter som vi har vernet. Det er derfor denne kartlegginga er gjort i verneområder.

Kartlegging er viktig fordi det for å få en effektiv bekjempelse er avgjørende å kjenne til artenes utbredelse.

2. Gjennomføring

2.1. Registrering

Alle verneområdene ble undersøkt for introduserte plantearter i perioden 26.6. – 31.7.06.

Undersøkelsen ble gjennomført ved at strandområdene ble besiktiget ved å følge den vegetasjonsdekte delen av stranden til områdegrensen. Det ble prøvd å gå nærme stranden en veg og nærmere vernegrensen den andre vegen, slik at man ikke gikk i de samme fotspora. De fleste arter hvor status skulle undersøkes er store arter og bør være synelig. Registreringen skal derfor være dekkende for tidspunktet. Mindre, ikke fullt utviklede planter kan ha blitt oversett, men på denne tiden av sommeren er de fleste arter utvokst.

2.2. Dokumentasjon

Funn av introduserte arter ble fortløpende registrert og gitt en kode bestående av den første eller de to første bokstavene i artsnavnet, funnene er ikke merket på kart. Unntaket var hvor funnet har utgjort et område, da har samme funn registrert med samme kode flere ganger. Bilder ble tatt av de fleste funn, disse har fått samme kode som funnkoden. I tillegg ble det ved hvert funn og bilde registrert GPS-koordinat, både av plante og område.

I en del tilfeller er det tatt bilde av området for å dokumentere vegetasjonen på dette tidspunktet. På alle oversiktsbilder er det angitt omtrentlig himmelretning som bildet ble tatt mot.

2.3. Artene

Artene som er undersøkt er lupinarter *Lupinus spp*, rynkerose *Rosa rugosa*, kjempespringfrø *Impatiens glandulifera*, parkslirekne *Fallopia japonica*, kjempeslirekne *F. sachaliensis*, kjempebjørnekjeks *Heracleum mantegazzianum* og tromsøpalmen *H. persicum*. Dette er høyrisikoarter som fort kan fortrenge de naturlig stedeegne plantene. Det ble ikke registrert etablering av de to store bjørnekjeksartene, sandlupin og kjempeslirekne i de undersøkte verneområdene.

Det ble i tillegg registrert en del andre introduserte plantearter.

2.3.1. Sandlupin og andre lupinarter

Det ble ikke funnet sandlupin i noen av de undersøkte områdene. Hagelupin ble funnet i Vellamelen fuglefredningsområde. Her vokste det hagelupin delvis sammenhengende mellom R 17 og stranden fra Kråkneset i vest og bensinstasjonen på Vellamelen. Det vestligste området, H1, var på vestsiden av Kråkneset. Området strakk seg 60 – 70 meter fra vernegrenseskiltet på Kråkneset og nordover. På østsiden mot sentrum var det tre større eller mindre områder. H2 var et område på ca. 10x15 meter og lå ca 35 meter lengre øst enn østpunktet på H1. H3 var et lengre område på ca. 65 meter, hvor det meste trolig var utenfor vernegrensen. Det vil si at det meste lå mellom veien og vernegrensa. Det fjerde området, H4 strakk seg ca. 200 meter. Vestkanten på H4 begynte i vegskråningen av R 17 og var utenfor verneområdet, men deler av denne forekomsten lå innenfor verneområdet. Det siste området lå like vest og inntil bensinstasjonen på Vellamelen. Dette var et isolert område i forhold til de lengre vest. Lupinene hadde etablert seg i vestkanten av fyllingen like vest for bensinstasjonen.

I Bjørga fuglefredningsområde ble hagelupin registrert ett sted, ei rot med to stengler ble funnet på nordsiden av Tronesbukta, ca. 200 m øst for vernegrensa. Området låg like nedenfor bolighusene og mellom E6 og sjøen.

2.3.2. Kjempespringfrø

Kjempespringfrø ble kun funnet i Kausmofjæra i Verdal. Utbredelsesområdet var ved Kåra, der den var en vanlig plante i strandenga. Da området ble besøkt den 11.7.06 var det en del planter i blomst, men det var også store mengder med små planter i vekst. I enkelte områder ved Kåra var det tett av småplanter mellom tangvollen og gressenga. Utbredelsesområdet strakk seg fra vest for villa, like inntil stien mot Sørskaget i vest, og mer eller mindre sammenhengende i 470 – 480 meter strandsone østover. Enkelte steder mellom stien og stranda var kjempespringfrøplantene dominerende. Det syntes som om den trivdes veldig godt i det noe sumpete urtebevokste strandområdet.

Lengst i vest var det et område, ca. 40 meter vest for villaen. Området hadde et omfang på ca. 10x10 meter. Mellom villaen ved stien til Sørskage og steinfyllingen ut i fjæra ved veien ned til fjæra fra Fleskhus var det et område på ca. 10 meter rundt ei utløpsgrøft hvor det var tett med store, kraftige planter.

Ca. 45 meter lengre øst låg neste område med kjempespringfrø. Området strakk seg ca. 15 meter østover, og sluttet ved steinfyllingen. I området mellom vierkrattet vest for fyllinga og stien til Sørskaget sto kjempespringfrøplantene tett.

Fra vestsiden av fyllinga strakk det seg et område på ca. 35 meter sørvest hvor forekomsten av kjempespringfrø var sammenhengende.

Ytterligere ca. 35 meter lenger sørøst låg neste område, et område som strakk seg ca 45 meter mot sørøst. Den tetteste delen låg ikke langt fra stien mellom fugletårnet og parkeringsplassen litt lenger vest.

Det siste området låg 50 – 60 meter lenger øst og strakk seg 40 – 50 meter sørøstover. Her var det tett med småplanter fra tangvollen i østkant og vestover. Det var mulig at det fantes planter i overgangen mellom gresseng og havsivaks.

2.3.3. Rynkerose

Rynkerose var den mest utbredte arten av alle artene som ble undersøkt. Den ble funnet på alle lokaliteter unntatt i Vikaleiret fuglefredningsområde i Inderøy. I fire verneområder ble den registrert flere steder innen verneområder.

Størst var utbredelsen i Ørin naturreservat i Verdal. Her hadde rynkerosa etablert seg i store områder. Spesielt stor var bestanden på østsiden av naturreservatet mot furuskogen, mot det døde tindvedkrattet og mot E6-brua over Verdalselva.

Hovedutbredelsen på Ørin naturreservat var på østsiden, i overgangen mellom strandenga og furuskogen. I sørenden, på høyde med Aker Verdal, mot furuskogen sto rynkerosebuskene spredt. Buskene sto tettere jo lenger nord i overgangen mellom strandenga og furuskogen en kommer, ofte sto rynkerosebuskene mellom tindvedkrattet. I nordenden av dette området, mot Verdalselva, sto rynkerosebuskene som sammenhengende bestand. På vestsiden av

verneområdet mot moloen var det tettete bestandet av rynkerose ytterst mot Verdalselva. Langs steinfyllinga som grenser mot strandenga var det spredte busker, hvor færrest sto i sørdelen.

På nordsiden av Verdalselva, langs Kausmofjæra har rynkerosa etablert seg både like utenfor og innenfor fuglefredningsområdet. I Kausmofjæra har etableringen skjedd langs stien mellom Kåra, øst for fugletårnet og Kausmo. Her var det tre områder i 10 – 15 meter lengde, stort sett på begge sider av stien.

Det tredje området rynkerosa syntes å være vel etablert i var Vellamelen fuglefredningsområde, hvor det ble gjort funn på flere steder og langs strandenga på begge sider av Mollelva.

I Vellamelen fuglefredningsområde var de fleste rynkerosekrattene på strandenga. På sørsiden av Mollelva var det et område, ca. 60 meter fra fotballbanen i nordkant av Fættan, som var 5x15 meter med lave busker. På nordsiden av Mollelva ble det registrert en enkeltbusk i vestkant av strandenga mot elva. Lenger vest på enga mot bebyggelsen, trolig utenfor vernegrensa, var det et større sammenhengende bestand på ca. 7x15 meter.

Langs stranden vest for Vellamelen ble det ikke registrert rynkerose, unntatt et mindre kratt like utenfor vernegrensen like øst for avkjørsla til Kråkneset.

Hammern naturreservat hadde også flere funn, alle i den vestlige delen. I de andre verneområdene ble rynkerosa stort sett funnet som enkelt busker.

I Lundleiret fuglefredningsområde ble det registrert en rynkerosebusk. Den ble funnet 150 – 200 meter sør for boligfeltet i Fuglvika.

Det ble registrert rynkerose to steder i Tynestangen fuglefredningsområde. På den sørvestre siden av Tynestangen ble det registrert et kratt på ca. 2x5 meter. Det andre stedet var på den sørvestre siden av Kattangen. Der var det to busker med ca. ti meters mellomrom.

En registrering ble gjort i Alnes fuglefredningsområde. En liten busk ble funnet på sørsiden av Tangenneset, på nordsiden av Alstadhaugbukta.

Også i Falstadbukta fuglefredningsområde ble det funnet en busk. Den sto helt i den sørvestrekanten av fredningsområde på berget mot sjøen, ca. 75 meter sør for den nordvestre vernegrensa.

Rynkerosa hadde tydelig etablert seg best i de verneområdene som har strandeng. Strandeng finner vi i Ørin naturvernområde, Vellamelen fuglefredningsområde og Hammeren naturvernområde, hvor vi også finner de største bestandene av rynkerose. Det er usikkert i hvilken grad den sprer seg og eventuelt hvor hurtig det skjer. I omfang er Ørin naturreservat i særstilling med store sammenhengende bestander. I Kausmo fuglefredningsområde er den også relativt vanlig, selv om det ikke er noen strandeng. Voksemiljøet langs stien er likevel relativt likt strandenga.

2.3.4. Parkslirekne

Parkslirekne ble funnet i tre verneområder. Dette var arten som tydeligst var spredt fra hageavfall. I Vellamelen fuglefredningsområde ble det registrert flere punktspredninger. Funnene var trolig alle like utenfor vernegrensen.

I Kausmofjæra fuglefredningsområde og Tynesfjæra fuglefredningsområde ble det på begge stedene gjort ett funn.

I Vellamelen ble det gjort fire funn. Tre i et område like vest for Kråkneset, i fyllingsfoten av R 17, med boligfeltet på andre siden av vegen. Funnene var med ca. ti meters mellomrom i lauvkrattet inntil strandenga. Alle tre funnene var konsentrerte og tydelig et resultat av dumpet hageavfall, trolig fra boligfeltet. Det fjerde funnet var også utenfor vernegrensen mot bebyggelsen like øst for bensinstasjonen.

2.3.5. Kjempeslirekne

Arten ble ikke funnet i noe verneområde.

2.3.5. Kjempebjørnekjeks og tromsøpalme

Verken kjempebjørnekjeks eller tromsøpalme ble funnet i verneområdene. I alle verneområdene ble det funnet nære slektninger til disse to, trolig var dette sibirbjørnekjeks og kystbjørnekjeks.

Bare en registrering av kjempebjørnekjeks på Innherred ble gjort sommeren 2006, like sør for Levangerselva på vegkanten til E6 stod det fem til ti planter.

2.3.6. Andre introduserte planter

Det ble i tillegg til de sju forhåndsdefinerte artene registrert funn av andre introduserte arter. Alle artene står oppført i "Norsk Svarteliste 2007". Platanlønn er den eneste arten som har høy risiko, de andre artene er ikke vurdert da man har for lite kunnskap om dem.

Platanlønn *Acer pseudoplatanus*

Dette er et lauvtre som er i fremmarsj. Det ble registrert platanlønn i Lundsleiret fuglefredningsområde. Her sto det ca. ti trær, de største 10 – 15 meter høye, i tillegg var det flere småtrær. Trærne sto i sørkant av vestenden av boligfeltet ved Fuglvika, inntil vernegrensa.

Rundt kirkegården på Ekne, nært inntil Falstadbukta fuglefredningsområde sto det også flere platanlønnetrær.

Gullregn *Laburnum spp.*

I Bjørga fuglefredningsområde på nordsiden sto det flere eksemplarer av gullregn. Arten fantes på en strekning på omtrent 200 meter mellom E6 og sjøen. Utbredelsen strakk seg fra vel 100 meter øst for kraftlinja og frem til rasteplassen ved E6. Her var det flere store busker eller små tre, de største 7 – 8 meter høye. Arten sprer seg og det ble gjort funn av flere småplanter sammen med trærne.

Surkirsebær *Prunus cerasus*

Ett tre samt noen mindre trær ble funnet inntil bolig på nordsiden av verneområdet i Bjørga.

Blankmispel *Cotoneaster lusidus*

En busk ble registrert i Vikaleiret i strandsonen nedenfor boligfeltet ved Sund folkehøgskole.

Blåleddved *Lonicera caerulea*

En busk ble registrert på Ørin på østsiden av veien og steinfyllinga ved parkeringsplassen nord for Aker Verdal.

Buskmure *Dasiphora fruticosa*

En busk ble funnet på samme sted på Ørin som blåleddved, trolig på grunn av dumping av hageavfall.

Kornell *Swida spp.*

En busk ble registrert på samme sted på Ørin som blåleddved og buskmure.

Toppspirea *Spirea x billardii*

Toppspirea ble registret i to verneområder. I Falstadbukta fuglefredningsområde var det toppspirea i et fem meters langt belte langs gjerde, på strandsiden, mot fotballbanen. I skråningen på vestsiden av Kråkneset, trolig utenfor vernegrensa, var det et par busker.

Dagfiol *Hesperis matronalis*

Dette var en utbredt plante i Bjørga fuglefredningsområde og den fantes hele veien fra vernegrensa i nordvest i Bjørga, langs E6 til rasteplassen ved E6. Planten er markant når den blomstrer med sine fiolette eller kvitfiolette blomstre.

Fagerfredlaus *Lysimachia punctata*

Planten ble funnet ett par steder i Vellamelen fuglefredningsområde. Det ene funnet ble gjort ca. 300 meter øst for Kråkneset nedenfor boligfeltet. Arten ble også funnet ca. 150 meter vest for bensinstasjonen på vestsiden av Mollelva.

Reinfann *Tanacetum vulgare*

Reinfann ble funnet i de fleste verneområdene. Ofte omfatter den ett liten område et sted for så å dukke opp på nytt etter noen meter.

Gul gåsblom *Anthemis tinctoria*

Arten ble funnet i østre del av Kausmofjæra, i vegskråning vis a vis villaen ved enden av bilveg ved atkomst fra øst. Funnet er trolig spredning fra villaen, da det var tettest i vest, vis a vis villaen og ble mer spedt lengre øst.

Gravbergknapp *Phedimus spurius*

Gravbergknapp ble funnet på to steder i Falstadbukta fuglefredningsområde, begge i sørdelen av verneområdet. Det første funnet var ca. 75 – 100 meter fra vernegrensa sammen med sibirbergknapp og rynkerose. Det andre funnet var på berget ned mot sjøen nedenfor kirken på Ekne.

Hagesmørbukk *Hylotelephium telephium*

Det ble gjort et funn av denne arten på østsiden av Kråkneset.

Rakbergknapp *Phedimus aizoon*

Dette var en art som hadde etablert seg på berget, mellom E6 og sjøen, på nordsiden i Bjørga fuglefredningsområde. Den vokste på et område som strakk seg ca. 200 meter vestfra mot rasteplassen ved E6. Det største sammenhengende området hadde en lengde på 50 – 60 meter

Sibirbergknapp *Phedimus hybridus*

Arten ble funnet på berget sammen med gravbergknapp i sørenden av verneområdet i Falstadbukta fuglefredningsområde.

2.4. Beskrivelse av områdene

Områdene som ble undersøkt for introduserte planteartene er vernede områder langs Trondheimsfjorden, fra Vellamelen i Beitstad i Steinkjer kommune i nord til Falstadbukta i Ekne i Levanger kommune i sør.

Åtte av områdene er fredet som fuglefredningsområde mens Hammeren og Ørin er fredet som naturreservat. I fuglefredningsområdene er mesteparten av det fredede arealet gruntvannsarealer og det fredede landarealet begrenser seg til en smal stripe langs strandkanten.

I de to naturreservatene er det i tillegg til gruntvannsområdene også større landarealer med blant annet strandengvegetasjon.

Der det verna landarealet er en smal stripe, vil en del av funnene ligge utenfor vernegrensa. Generelt er alle registreringer like utenfor vernegrensa tatt med.

2.4.1. Vellamelen fuglefredningsområde, Steinkjer kommune

Vellamelen fuglefredningsområde består av et delta-og gruntvannsområde utenfor Mollervas utløp ved Vellamelen i Beitstadfjorden innerst i Trondheimsfjorden. Fuglefredningsområdet dekker et totalareal på ca. 840 daa hvorav ca. 40 daa er landareal.

Typisk for artene det ble gjort funn av her og stedene de er funnet på er at funnene trolig stammer fra planter som er spred med hageavfall. På østsiden av Kråkneset er det et lengre strekke med boliger på andre siden av R 17. Det er i de fleste tilfeller tydelig å se at hageavfall er dumpet i vegskråningen på sjøsiden, da plantene har etablert seg der. Det gjelder spesielt parkslirekne og fryktfredlaus. I dette området er det også relativt mye hagelupin, denne har trolig spredd seg fra hager eller hageavfall.

Vellamelen har også noe strandeng, hvor rynkerosa har etablert seg. Grunnet utviklinga til rynkerosa i Ørin naturreservat er det trulig at rynkerosa også i Vellamelen vil spre seg utover i et større omfang enn i dag.

2.4.2. Hammeren naturreservat, Steinkjer kommune

Dette er en grunn bukt i Beitstadfjorden, like ved fylkesvegen gjennom Sør-Beitstad. Innenfor området ligger en del dyrka mark som går over i kuperte fjellknauser. Like sør for området ligger Kalvøya og Hoøya som er statlig oppkjøpte friluftsområder. Reservatet dekker et areal på ca. 0,40 km², hvorav ca. 0,10 km² er landareal.

Området er noe kulturpåvirket og representerer det mest varierte strandengkomplekset i Beitstadfjorden. Naturgeografisk ligger området innen Trøndelags lavlandsregion og er en av de fem mest verneverdige strandengene innen denne regionen.

I Hammeren naturreservat ble det gjort funn av to introduserte plantearter. Rynkerosa har etablert seg på tre forskjellige steder i den vestlige delen av verneområdet. I vegkanten helt i vestkant av verneområdet og i strandenga som består av høytvoksende urter. På Ørin har rynkerosa blitt en dominerende art på sandjord, men Ørin har ikke like kraftig urtevegetasjon som Hammeren. Rynkerosa har også etablert seg på den lille landfaste holmen i ytterkant av strandenga. Her er ikke konkurransen like hard som i urteenga, rynkerosa vil derfor trolig ekspandere i dette området.

I tillegg til rynkerose ble det funnet en forekomst av reinfann.

2.4.3. Lundleiret fuglefredningsområde, Steinkjer kommune

Lundleiret er en mudderfjære på ca. 1000 daa, ca. to km vest av Steinkjer sentrum. Mot sør-sørøst grenser området mot friområdet Skåtangen. I nord-nordvest grenser det mot kulturlandskap og blandingsskog, og i nordøst mot kulturlandskap. To bekker munner ut midt på leiret. Utenfor fjæreamrådet ligger holmene "Gluggen" og "Loaskjæret", disse er dominert av gras og er elles vegetasjonsfattige. Det er mulig å vade til Gluggen på fjære sjø.

I Lundleiret fuglefredningsområde ble det gjort få funn av introduserte plantearter og bare en av de artene som det var bestemt på forhånd skulle sjekkes. En rynkerosebusk vokste på berget 150 – 200 meter sør for boligfeltet i Fugelvika.

Flere store platanlønner og en del yngre trær står inntil vernegrensen, like vest for boligfeltet i Fugelvika.

2.4.4. Vikaleiret fuglefredningsområde, Inderøy kommune

Vikaleiret er ei mudderfjære som ligger mellom Hundstangen og Vikaholmen sørvest for Sund i Inderøy kommune. Lokaliteten omfatter ca. 1,7 km strandsone, samt fjære- og gruntvannsområder. Det tilgrensende landareal består hovedsakelig av jordbrukslandskap. Fuglefredningsområdet dekker et totalareal på ca. 435 daa hvorav ca. 24 daa er landareal.

I Vikaleiret fuglefredningsområde ble det gjort få funn av introduserte plantearter. Det ble registrert Reinfann et sted, utstrekning på ca. en m². I tillegg ble det gjort funn av en blankmispelbusk nedenfor boligfeltet ved Sund Folkehøgskole.

2.4.5. Bjørga fuglefredningsområde, Verdal kommune

Bjørga er et stort fjære- og gruntvannsområde med omlag tre km strandlinje som ligger noen km nord for Ørin-området, på nordsiden av Tronestangen i Verdal kommune. Den store fjæra er omkranset av skog på sørsiden, dyrka mark på østsiden og E6 med en større rasteplass på nordsiden. I strandsonen finns en kraftig bestand av havsivaks og en noe mindre forekomst av takrør, mens salturt og havgras er vanlige arter. En holme ligger midt i fjæreamrådet. I nord grenser bukta opp mot Hyllbukta, et annet og mindre fjæreamråde.

Av de på forhånd definerte artene, ble det gjort bare ett funn av hagelupin og rynkerose i Bjørga fuglefredningsområde. Område inneholder likevel mange introduserte plantearter. En

busk av rynkerose ble funnet på sørsiden av verneområdet, inntil et hagegjerdet på Trones. På nordsiden, i Bjørga ble det registrert ei rot av hagelupin.

Dagfiolen er vanlig i et største område. Dette er en plante som ofte blir ca. 100 cm høy. Planten vises veldig godt når den blomstrer med fiolette og kvitfiolette blomster. Den finnes i stort antall på nordsiden fra vernegrensen i vest til rasteplassen ved E6.

Det er også et betydelig antall med trær og busker av gullregn voksende i skråningen ned mot fjæra i det samme området som dagfiolen vokser. Inntil boligen på sørsiden av veggen ble det funnet noen trær og noen småplanter av surkirsebær. Kirsebæra er en art som sprer seg raskt med rotskudd hvis den får spre seg uforhindret.

På berget ned mot fjæra i samme område som de ovenfor omtalte arter, vokser det en vesentlig mindre plante som også sprer seg. Rakbergknappen vokser i et område på ca. 200 meters lengde, og det største sammenhengende område er på 50 – 60 meter. Store deler av denne forekomsten ligger trolig utenfor vernegrensen. De andre tre forekomstene ligger lengre øst og utgjør fra ca. 5 m² - 15 m².

2.4.6. Kausmofjæra fuglefredningsområde, Verdal kommune

Kausmofjæra er et fjære- og gruntvannsområde med ca. to km strandlinje som ligger på nordsiden av Verdalselvas utløp i Verdal kommune. Denne delen av Ørin-området er i relativt bra stand. Kantskog og dyrka mark rammer inn området. Fuglefredningsområdet dekker et totalareal på ca. 1005 daa hvorav ca 5 daa er landareal.

Kausmofjæra fuglefredningsområde er det eneste området hvor det ble registrert kjempespringfrø. Til gjengjeld trives den øyensynlig veldig godt her. Da området ble besøkt stod en del kjempespringfrø i blomst, det ble i tillegg gjort funn av flere småplanter som stedvis stod tett. Planten er nå etablert i et nærmere 500 meter langt område nedenfor Kåra. Hovedutbredelsen er utenfor fugletårnet og vestover mot fyllingen, men planten finnes også utenfor vernegrensen på nordsiden av stien ut mot Sørskaget.

Kausmofjæra er et av verneområdene som har mest rynkerose. Langs stien fra Kåra mot Verdalselva bro er det flere områder med rynkerose. Stort sett vokser den på begge sider av stien og det virker som om det har vært en spredning over Verdalselva fra Ørin.

I vestkant av verneområdet, på kanten av stien mot Sørskaget, vis a vis villa, vokser det en parkslirekne. Den har ikke spredt seg og dekker bare en til to m² og er tydelig spedt av hageavfall.

I et område på drøyt 100 meter på østsiden av verneområdet, fra vestenden av bilvegen som kommer østfra, har gul gåseblom etablert og spredt seg. Den vokser i fyllingskanten mot fjæra, vis a vis en villa. Den er tettest i vest og mer spredt lengre øst, og er derfor trolig spredt fra villaen.

Det ble også registrert reinfann i Kausmofjæra.

2.4.7. Ørin naturreservat, Verdal kommune

Ørin er ett naturreservat og flommarkskog med et areal på 0,49 km². Området inngår i Trondheimsfjorden våtmarkssystem og ligger ved søndre del av Verdalselvas munning, på

vestsida av E6. Brakkvannsdeltaet er et spesielt rikt økosystem og det grenser i nord mot Kausmofjæra fuglefredningsområde.

Reservatet domineres av tindvedkratt samt et strandengområde som går ut mot moloen ved utløpet av Verdalselva. Tindvedkrattet mellom E6 og kjerreveien som går gjennom området er utdødd eller sterkt redusert, mens det er livskraftige bestander lenger vest. Langs vestgrensen av reservatet mot moloen, er tindvedkrattet i kraftig ekspansjon. Strandenga består av de største saltsiv- og strandkjempesamfunn som er registrert i Trøndelag.

I Ørin naturreservat kan en si at rynkerosa er en dominerende planteart spesielt på østsiden, mellom furuskogen og strandenga. Spesielt i områdene i nordøst mot Verdalselva har rynkerosa blitt et markant innslag i floraen, hvor man finner sammenhengende rosekratt på nærmere 100 meter. Rynkerosen vokser ofte inne i mellom tindvedkrattet og ovenfor flomålet, men arten er ikke funnet i selve strandenga. Langs stien som kommer sørfra gjennom furuskogen vokser det også rynkerose. De siste 100-metrene følger stien kraftlinja, her er det både sammenhengende og spredte rynkerosekratt. På østsiden av dette området, mot E6, var det tidligere et stort område med tindved, som nå har dødd ut. Det er trolig at rynkerosa vil spre seg inn i dette området også. Dess lengre sør mot industriområdet og Aker Verdal, dess lengre avstand blir det mellom buskene og færre blir de.

Mot moloen på vestsiden av strandenga er også rynkerosa godt etablert. De fleste buskene står på en sandholme som strekker seg østover fra moloen ved Verdalselva. I steinfyllingen langs vegen sørover mot Aker Kverner er det også enkelte busker sammen med tindvedkratt.

Vegen på steinfyllinga blir brukt av mange og det er tydelig dumpet hageavfall her. Det ble gjort funn av, med få meters mellomrom, både buskmure, blåleddved og kornell.

2.4.8. Tynesfjæra fuglefredningsområde, Levanger kommune

Tynesfjæra ligger noen kilometer nordøst for Levanger sentrum. Fjæra er delt i to separate fjærområder, Kattangen – Tynestangen og Tynestangen – Borgsøya, til sammen 4,5 km strandlinje. Den sistnevnte regnes som den rikeste lokaliteten. Her ligger også fire mindre holmer. Ved fjære sjø tørregges ca. fire km² leir og grusfjære. Utenfor ligger gruntvannsområder, vi finner også en strandeng og tindvedforekomst i området.

Det er gjort flere registreringer av floraen i området. Fuglefredningsområdet dekker et totalareal på ca. 1060 daa hvorav ca. 40 daa er landareal.

Det ble ikke gjort funn av mange introduserte plantearter i Tynesfjæra fuglefredningsområde. Der vegen fra Søgstad kommer ned til fjæra, er det en fylling ut i fjæra. På denne fyllinga, utenfor vernegrensa ble det funnet en parkslirekne, trolig grunnet dumping av hageavfall.

På sørvestsiden av Tynestangen ble det gjort funn av rynkerose på et område på 2x5 meter i utstrekning. Samme art, to busker med ti meter mellomrom, ble funnet mellom veien og fjæra på sørsiden av bukta sør for Kattangen.

På to lokaliteter ble det gjort funn av reinfann.

2.4.9. Alnes fuglefredningsområde, Levanger kommune

Alnesfjæra er ca 2,5 km lang, men er diffust avgrenset. Den er en typisk bløtbunnsfjære omkranset av et kort usammenhengende belte av rullestein og dyrka mark. Man finner her et rikt planteliv i strandsonen. Fjæra består av mudderbunn. Alnesholmen er en enkeltstående holme ca 600 meter fra land, hvor vegetasjonen hovedsakelig består av gress, hundekjeks, løvetann, stornesle, geitrams mv.

Fuglefredningsområdet dekker et totalareal på ca. 1130 daa hvorav ca. 20 daa er landareal.

I Alnes fuglefredningsområde ble det gjort funn av en rynkerosebusk på sørsiden av neset ved Tangen. Reinfann ble funnet på sju steder i vegetasjonen langs fjæra.

2.4.10. Falstadbukta fuglefredningsområde, Levanger kommune

Falstad er et stort og langstrakt fjære- og gruntvannsområde med ca. sju km strandlinje som ligger rett øst for Ekne. Området omfatter fjære/gruntvannsområdene fra Eknesiden i vest til Strandholmen i øst. Fjæra er omkranset av et smalt strandbelte som grenser inn mot dyrka mark og gråorskog, kantvegetasjonen binder mot erosjon vest av avlingsveg.

Fuglefredningsområdet dekker et totalareal på ca. 1275 daa hvorav ca. 25 daa er landareal.

Alt som er funnet av introduserte plantearter er lokalisert til sørvest delen av verneområde. 75 – 100 meter fra vernegrensa ble det gjort funn av en rynkerosebusk. Omkring den på berget ned mot sjøen var det både sibirbergknapp og gravbergknapp. Også på berget ned mot sjøen, nedenfor kirka på Ekne var det gravbergknapp. Bergknappartene dekket berget med flere kvadratmeter begge steder. Litt lenger nord i bukta, på strandsiden av gjerdet mot fotballbanen var det toppspire i ca. fem meter lengde.

3 Litteratur

Gederaas, L., Salvesen, I. og Viken, Å. (red) 2007. Norks svarteliste 2007-Økologiske risikovurderinger av fremmede arter. 2007 Norwegian Black List-Ecological Risk Analysis of Alien Species. Artsdatabanken. Norway.

Lid, J og DT. 2005: Norsk flora

Tidsskriftet Ottar, Nr 3 2006. Tromsøpalmen og andre innførte arter.